POPULIER

Tijdschrift voor teelt en afzet van populier en wilg

7e JAARGANG No. 1 FEBR. 1970

Uitgave van de Stichting Populier

Verschijnt vier maal per jaar

Redactie:

K. Adema, Eindhoven
Ir. J. T. M. van Broekhuizen, Secretaris, Wageningen
Ir. R. Koster, Wageningen
Ir. W. E. Meijerink, Arnhem
Ir. J. L. F. Overbeek, Zwolle
Ir. P. de Sonnaville, Winssen

Administratie en redactie:

Gen. Foulkesweg 64,
Wageningen
Telefoon: 08370-6111
Postrekening nr.: 1172915
t.n.v. Stichting Populier
te Wageningen

Abonnement *f* 3,50 per jaar,
losse nummers *f* 1,50

Drukkerij:

A. Verweij
Spijk 5, Tel. 2831, Wageningen

Inhoud:

Voorwoord 2
Financiële resultaten van populierenopstanden; commentaar . 2
Eigenschappen en gebruiksmogelijkheden van populiererassen IV 4
Kalender 11
Insektenaantastingen in 1969 . 12
Interessante beplantingen XIV . 13

Rijp schetste een nieuw beeld met deze ca 30-jarige 'Robusta's bij Wageningen.

Foto: v. d. Meiden

Voorwoord

Naar aanleiding van het rapport van de werkgroep Bedrijfseconomie van de Nationale Populieren Commissie, gepubliceerd in het extra nummer van januari 1969, werden een aantal vragen en opmerkingen ontvangen. Het antwoord van de werkgroep hierop is in dit nummer opgenomen. Het is verheugend dat het extra nummer, waarvan ondanks de sterk vergrote oplage nog slechts enkele exemplaren in voorraad zijn, alom grote belangstelling trok.

Een belangrijk gedeelte van het thans voor U liggende nummer wordt ingenomen door bijdragen over de gebruiksmogelijkheden van een aantal populiererassen. Bestudering hiervan vergemakkelijkt de rassenkeuze voor de eerstvolgende jaren. In het artikel over insectenaantastingen in 1969 worden voorts behartigenswaardige aanwijzingen gegeven voor de bestrijding van enkele insecten. In de „Kalender" vindt U zoals gewoonlijk weer talrijke gegevens over de werkzaamheden in het komende seizoen.

In het vorige nummer werd aangekondigd dat de *abonnementsprijs* van het tijdschrift verhoogd moet worden. Deze is voor 1970 vastgesteld op *f 3,50*. Wij verzoeken U dit bedrag thans *spoedig* over te maken op *postrekening nr. 1172915* t.n.v. Stichting „Populier" te Wageningen.

Tenslotte vragen wij Uw bijzondere aandacht voor de aankondiging van het door de Stichting „Populier" uit te geven boekwerk „Populieren in bos, stad en landschap", dat in maart verschijnt. In verband met de reeds gebleken grote belangstelling is spoedige bestelling gewenst. De foto op de omslag van dit nummer van „Populier" is één van de talrijke foto's die in het boek zijn opgenomen.

De redactie

Financiële resultaten van populierenopstanden

Commentaar van de werkgroep „Bedrijfseconomie" van de N.P.C. op reacties

In een extra nummer van „Populier" werd in januari 1969 ons rapport gepubliceerd over wijd-geplante populierenopstanden. Niet alleen mondeling, maar ook in twee brieven welke ons via de redactie van het tijdschrift bereikten, is op dit rapport gereageerd in de vorm van vragen om nadere toelichtingen of in de vorm van kritiek, op bepaalde punten gericht. De vragen en aanmerkingen zijn in een aantal rubrieken te splitsen.

1) *Rente en inkomstenbelasting*

De aanname van een rentevoet van 2% (zowel bij prolongatie van kosten als bij de berekening van een jaarlijkse winst uit de totale winst aan het einde van de omloop) blijkt een nadere toelichting te vragen.
Wij willen hier met enkele opmerkingen volstaan:

a) Nadrukkelijk is gesteld dat is uitgegaan van een populierenteler als belegger van eigen kapitaal, reden waarom bij de aanname van de rentevoet met alternatieve beleggingsmogelijkheden rekening is gehouden. Hiervoor is 4% genomen; voor de motivering verwijzen wij naar enkele artikelen van Mooy (Nederlands Bosbouw Tijdschrift maart 1968, „Populier" augustus 1968).
b) De halvering van de genoemde 4% tot 2%, waarmee in ons rapport is gewerkt, berust enkel en alleen op het feit dat hout is vrijgesteld van inkomstenbelasting. Daarbij is gerekend met een gemiddelde I.B. van 50% over méér-inkomsten, hetgeen het geval is bij een jaarinkomen van *f* 30.000 à *f* 40.000.
Is dit inkomen hoger dan wordt de te hanteren rente evenredig lager, is het inkomen uit andere bron lager dan wordt hij hoger; het eerste lijkt ons waarschijnlijker dan het laatste, temeer daar onze berekeningen gebaseerd zijn op 5 à 10 ha populierenbos, een niet onaanzienlijke investering.
c) Eén briefschrijver wees er op dat weliswaar over de opbrengsten van bosexploitatie geen inkomstenbelasting hoeft te worden betaald, maar dat de kosten ook niet kunnen worden afgetrokken. Maar dit laatste is uiteraard een gevolg van het eerste!

d) In het rapport is een berekening van de totale exploitatiewinst en een berekening van de (fictieve!) jaarlijkse winst gemaakt (tabel 6-7). Daarbij is de fout gemaakt dat wel de rente i.v.m. de vrijstelling van inkomstenbelasting is gehalveerd, maar dat niet de winst (opbrengst minus kosten + renteverlies) is verdubbeld! Bij alternatieve beleggingsmogelijkheden is het echter zo dat niet slechts de rente over de opbrengst belast is maar ook die opbrengst (b.v. dividend) zelf! Op deze verdubbeling is wel gewezen i.v.m. de rendementsberekening op pag. 10 van het rapport.

e) Voor een goed begrip van de bedrijfsresultaten is het investeringsrendement, zoals dit is berekend in de tabellen 10 en 11, kennelijk doeltreffender, omdat velerlei vragen omtrent de bosrentevoet worden vermeden. Wij menen de aandacht van de lezers dan ook nog eens op deze tabellen te moeten richten, waarbij men de bijbehorende tekst op pag. 9 en 10 niet mag overslaan!

2) *Waardevermeerdering van de grond: grond als kostenfactor*

Beide briefschrijvers merkten op dat waardevermeerdering van de grond geen enkel voordeel oplevert voor degene die zijn grond niet wil verkopen. Is echter bij andere beleggingsmogelijkheden niet precies hetzelfde geval? Als men aandelen niet wil verkopen, kan men een koerswinst uiteraard niet incasseren, maar deze winst is desondanks wel potentieel aanwezig. Ten aanzien van de grondwaarde als kostenfactor hebben wij er op gewezen dat het moeilijk is hiervoor een kostenbedrag in de berekeningen op te nemen, als men daarin niet tevens de jaarlijkse waardestijging van de grond opbrengt, waarbij, nogmaals, uitgegaan is van het populierenbos als belegging. Overigens hebben wij tevens opgemerkt dat een ieder, die dat wenst, eventueel een vergoeding voor de grond kan incalculeren, gebaseerd op de pachtwaarde (pag. 5 van het rapport). Dit is trouwens gebeurd in de tabellen 10 en 11, waar het investeringsrendement is berekend bij verschillende pachtwaarden van de grond.

Eén van de vragenstellers schrijft: „Voor landbouwgrond ligt de zaak daarom anders, omdat zo stil-aan de pachten achter dat accres (waardestijging van de grond) aansukkelen". Dit is logisch, omdat de pachtopbrengst niet op een „vrije markt" tot stand komt maar gebonden is aan pachtnormen die op hun beurt weer gekoppeld zijn aan een bepaalde toegekende grondwaarde. Dit geeft minder risico maar kan ook financieël aantrekkelijker gebruiksmogelijkheden van de grond uitsluiten, zoals uit ons rapport wel blijkt.

De concrete vraag is gesteld of wij het juist vinden dat de bosbezitter, die zijn grond niet verkoopt, geen vergoeding voor zijn grond behoeft te hebben. Hierop kunnen wij slechts antwoorden dat de bosbezitter-belegger die vergoeding in zijn winst terugvindt. Of hij die vergoeding voldoende zal vinden, zal afhangen van de grootte van de winst, dus de „ruimte" voor een dergelijke vergoeding, en van de eisen die hij zelf aan de hoogte van die vergoeding meent te kunnen stellen. Vooral bij vergelijking met verpachting is het irreëel om een dergelijke „vergoeding" als kosten op te brengen, evenmin als het juist zou zijn om bij verpachting de alternatieve bosopbrengst als kosten in te calculeren!

3) *Vergelijking populierenopbrengst-pachtopbrengst*

In het rapport is een vergelijking gemaakt tussen de opbrengst van populierenbos en die van verpachting van de grond (pag. 9). Al eerder in dit commentaar is er op gewezen dat in het rapport de fout is gemaakt de vergelijkbare populierenopbrengst (jaarlijkse winst, vermeld in tabel 7 en 8) niet te verhogen met een factor i.v.m. de vrijstelling van de bosopbrengst van I.B. Omgekeerd zou men dit ook kunnen uitdrukken door te zeggen dat bij de pachtopbrengst geen reductie is toegepast i.v.m. het feit dat over deze opbrengst minus de kosten wél I.B. moet worden betaald. De vergelijking, zoals die in het rapport ie gemaakt, is dan ook aanzienlijk geflatteerd voor de pachtopbrengst.

De vraag is gesteld of men niet rekening moet houden met de jaarlijkse rente die de geincasseerde pacht kan opbrengen in tegenstelling tot de eerst aan het eind van de omloop der populieren binnenkomende gelden. Natuurlijk moet dit gebeuren, en is ook in onze berekeningen geschied: De berekening van de jaarlijkse winst (tabel 7 en 8) waarmee pachtopbrengsten zijn vergeleken, is tot stand gekomen door de winst aan het eind van de omloop te delen door een factor waarin het aantal jaren van de omloop *én een rente van 2%* (vergelijkbaar met 4% wél belast) zijn ingebracht.

4) *De houtprijs*

Een van de vragenstellers heeft ons geschreven dat de houtprijs van gemiddeld *f* 60,—/m³, aangehouden in onze berekeningen, hem erg hoog lijkt. Hierop kan worden geantwoord dat de berekeningen betrekking hebben op goed onderhouden populierenbossen, die daardoor een goede kwaliteit hout produceren. Het bedrag van *f* 60,— is gebaseerd op de prijs die blijkens mededelingen uit de praktijk 2 jaar geleden, toen de berekeningen werden opgesteld, voor goed hout uit opstanden werd betaald. Overigens moet worden verwezen naar pag. 11 en 12 van het rapport waar is aangegeven welke invloed een verandering van de houtprijs op de winst heeft. Een ieder die een hogere of lagere houtprijs wil aannemen, kan daarvoor deze pagina's en met name tabel 12 raadplegen. In de tabellen 13 en 14 is ook nog aangegeven de prijs van het hout waarbij een rendement van 2% (= 4% bij een belastbare belegging) wordt verkregen bij een verschillende pachtwaarde van de grond. Hieruit blijkt dat alleen bij slechte groei en dan nog meestal op gronden met een relatief hoge pachtwaarde een kostprijs van meer dan *f* 60,— m³ wordt bereikt. Meestal ligt deze echter aanzienlijk onder dat bedrag.

5) *De omloop*

Iemand heeft ons geschreven dat een omloop van 25 à 30 jaar, zoals aangehouden in onze berekeningen, te kort is voor zeer arme gronden, en ook voor te zware en laaggelegen gronden. T.a.v. de laatste kan worden gezegd dat hier (we denken aan de komgronden) de groei van populieren zonder meer goed is, zoals uit vele metingen van het Bosbouwproefstation blijkt. T.a.v. de zeer arme gronden (hier kunnen alleen arme zandgronden worden bedoeld) geldt dat deze gronden ongeschikt voor de populierenteelt zijn en daarom ook buiten onze berekeningen vallen.

6) *Bemesting*

Eén van de opmerkingen, die wij ontvingen, heeft betrekking op de bemesting van populierenopstanden, zoals deze in ons rapport is aangehouden. Deze bemesting wordt te gering geacht. De vragensteller meent dat in de eerste 10 jaar zeker *f* 1.000,— aan bemesting moet worden uitgegeven. Hierop kunnen wij slechts antwoorden dat onderzoek heeft aangetoond dat een dergelijk intensieve en veelvuldig herhaalde bemesting overbodig is, althans op voor populier geschikte gronden; op andere gronden moet men nu eenmaal geen populier planten!

7) *Els*

Er is een vraag gekomen met betrekking tot de els, nl. of deze niet na de herinplant opnieuw zijn fuktie kan vervullen. Hierop kan worden geantwoord dat meestal blijkt tegen te vallen wat er van de els na velling van de populieren overblijft. Daarom

is geen rekening gehouden met „overblijvende" els en dus een goedkopere herinplant.

8) *Nevenopbrengsten*

Zeer terecht heeft een van de vragenstellers de aanmerking gemaakt dat wij geen rekening hebben gehouden met de belastingvrije!) opbrengsten uit verpachting van de jacht. Een andere omissie enerzijds is dat de voor 5 à 10 ha zeker geldende subsidie voor openstelling van het bos niet aan de opbrengstkant is opgevoerd. Het gaat hier om bedragen van aanzienlijke omvang, nl. totaal toch zeker *f* 60,— à *f*70,— per ha per jaar. Deze moet men dus optellen bij de in tabel 7 vermelde belastingvrije) bedragen.

9) *Enkele fouten in de kosten*

a) Achteraf is gebleken dat wij enkele kosten, vermeld in tabel 1, te hoog getaxeerd hebben. Dit geldt voor het maken van plantgaten op zandgrond, waarvoor een bedrag is opgenomen dat *f* 60,— per ha te hoog is, voorts voor de snoei in het 7e jaar, die *f* 100,— te hoog is geraamd, en tenslotte voor het planten op kleigrond, welk bedrag *f* 110,— te hoog is. Rectificatie levert op dat de totale winst (tabel 6) voor zandgrond met *f* 243,— (25-j. omloop) en *f* 270,— (30-j. omloop) en voor kleigrond met resp. *f* 326,— en *f* 360,— moet worden verhoogd. De jaarlijkse winst (tabel 7) wordt verhoogd voor zandgronden met resp. *f* 8,— en *f* 7,— en voor kleigrond met resp. *f* 10,— en *f* 9,—.

b) Tabel 10 en 11 zijn gebaseerd op de cijfers, vermeld in de bijlage. In tegenstelling tot de andere berekeningen is er in deze bijlage van uitgegaan dat de kosten aan het eind en niet aan het begin van het jaar zijn gemaakt. Dit heeft geen belangrijke konsekwenties voor de renderingspercentages in de tabellen 10 en 11.

Tenslotte willen wij hen die ons hun vragen en opmerkingen hebben toegezonden, ten zeerste danken voor de medewerking die zij op deze wijze hebben verleend. Ons werk kan alleen op doelmatige wijze worden voortgezet als wij regelmatig vragen en kritiek ontvangen.

Werkgroep „Bedrijfseconomie" van
de Nationale Populierencommissie

Ir H. A. van der Meiden / *Stichting Industrie-Hout, Wageningen*

Eigenschappen en gebruiksmogelijkheden van populieresoorten en rassen IV (slot [1])

5) *Populus euramericana 'Marilandica'*

Evenals de 'Serotina' behoort de 'Marilandica' tot de oudste in Europa verhandelde populiererassen. Hoewel ook over de oorsprong van dit ras niets bekend is, mogen wij wel aannemen, dat het reeds in de 18e eeuw bestond. In onze tijd komt het vooral nog voor in ons land, Duitsland, België, Engeland en enkele midden-Europese landen. In ons land bestond in de dertiger jaren volgens Houtzagers 43% van ons populierenareaal uit 'Marilandica'. Hoewel hij over het gehele land voorkwam, zijn bepaalde streken nu nog gekarakteriseerd door deze populier. Wij denken daarbij natuurlijk vooral aan Noord-Brabant. Hoe populair dit ras in het verleden is geweest, blijkt wel uit het grote aantal namen. Zo heette hij in Brabant de Stander, Brabantse stander of doorgaande stander; in de Achterhoek meipeppel; in de IJsselstreek de Virginische populier; in Zuid-Limburg Kromme blauwe en in Zeeland de Zeeuwse witte.

Men moet wel bedenken, dat men in de tijd, dat deze volksnamen werden gegeven, zich absoluut niet realiseerde dat het om één en dezelfde populier ging. Dit is pas ongeveer 35 jaren geleden door Houtzagers en Teerink vastgesteld.

Hiervoor werd de opmerking gemaakt, dat beplantingen van 'Marilandica' karakteristiek zijn voor bepaalde streken in ons land. Hieraan kan worden toegevoegd, dat deze populier op zich zelf, d.w.z. als boom, óók een heel eigen karakter heeft.

Helaas moet worden gezegd, dat deze karakteristieke boom in snel tempo uit de lang door hem gekarakteriseerde landschappen zal verdwijnen. Bezwaren, waarop wij hierna nog terugkomen, hebben tot gevolg gehad, dat de aanplant van dit ras sterk is teruggelopen en binnen niet te lange tijd tot het verleden zal behoren. In het plantseizoen 1967/1968 bestond nog slechts 2,6% van de aangeplante populieren uit 'Marilandica'.

Voor de kwekers is 'Marilandica' zeker geen gemakkelijk boom. Hij heeft de neiging krom te groeien, zich sterk te vertakken, terwijl bovendien de groeisnelheid zeer matig is. Er komt nog een probleem bij, dat vrij intensief is onderzocht door de Duitser Müller, uitvoerig gepubliceerd in zijn boek „Altstammsorten der Schwarzpappelbastarden". Ik bedoel het verschijnsel van „induktie", in het kort daarop neerkomend dat de vorm van de jonge plant in sterke mate wordt bepaald door de herkomst van de stek. Neemt men bijvoorbeeld het stekmateriaal uit de zijtakken van een jonge boom, dan kan men hieruit zeer kromme planten krijgen; neemt men daarentegen een stek uit de topscheut, dan heeft men een aanzienlijk grotere kans op rechte planten. Dit verschijnsel, waarop ik nu niet nader wil ingaan, zou de oorzaak kunnen zijn van het feit dat in bepaalde streken van ons land, ik denk aan plaatsen in de omgeving van Schijndel, veel rechte 'Marilandica' bomen voorkomen.

Daarbij moet ik echter wel wijzen op een tweede oorzaak van een goede vorm van dit ras, namelijk de groeiplaats. Hoe beter de grondkwaliteit en hoe minder invloed van groeistorende faktoren, des te beter de vorm van 'Marilandica' en andere normaliter vrij kromme en breedkronige rassen.

'Marilandica' (vrouwelijk) komt vroeg in het blad, iets na 'Robusta'. Het volwassen blad is lichter van kleur dan dat van de meeste handelsrassen (zie verder Broekhuizen in „Populier" van mei 1967). De stam vormt vroeg een diep gegroefde schors. Als volwassen boom heeft hij een iets bochtige stam met een brede, sterke vertakte kroon. De bovenkant van de kroon is rond en op latere leeftijd afgeplat. Opvallend is dat per „takkrans" één tak zich veelal sterk ontwikkelt.

Hoewel vaak anders gedacht wordt, kan men 'Marilandica' niet zonder meer een slechte groeier noemen. De diktegroei is na-

[1]) Foto's: Van der Meiden.

Op de achtergrond oud bos van Populus 'Marilandica' bij St. Oedenrode. Op de voorgrond jonge beplanting van 'Gelrica'.

